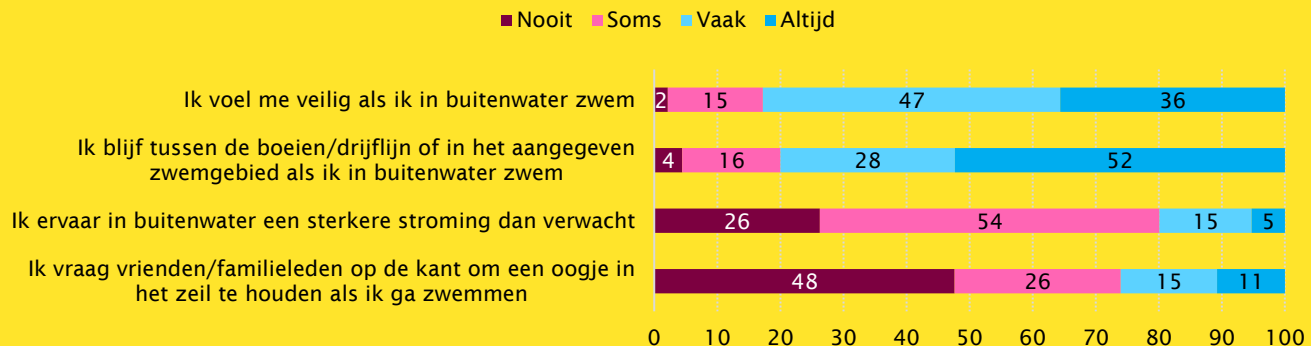

Ervaren veiligheid bij buitenzwemplekken in Nederland

Factsheet 2019/6

Corry Floor & Dorine Collard

Figuur 1. Ervaren veiligheid tijdens het zwemmen bij een buitenzwemplek in Nederland in 2018 (in procenten; n=999)

Bron: Nationaal Sportonderzoek (NSO), najaar 2018. Bewerking: Mulier Instituut.

In dit factsheet worden de resultaten beschreven van een onderzoek onder de Nederlandse bevolking naar de ervaren veiligheid tijdens het zwemmen bij een buitenzwemplek¹. Dit onderzoek maakt onderdeel uit van het project NL Zwemveilig². Het doel van dit project is om meer kennis te vergaren over de zwemveiligheid in Nederland. Met dit onderzoek wordt bijgedragen aan de kennis over de ervaren veiligheid bij buitenzwemplekken.

In het najaar van 2018 heeft het Mulier Instituut onderzoek gedaan naar het bezoek aan buitenzwemplekken in de maanden juli en augustus van 2018. Een buitenzwemplek is gedefinieerd als een plaats met water op een openbare plek in de vrije natuur, zoals een meer, een kanaal, een rivier of de zee, waar gezwommen of gerecreëerd kan worden. Ook een natuurbad, recreatieplas of stadstrand waar entree betaald moet worden is een buitenzwemplek. Wanneer het gaat om openluchtzwembaden of zwemmen in een (opblaas)zwembad in de tuin spreken we niet over een buitenzwemplek. De vragen over buitenzwemplekken maken deel uit van de vragen die zijn gesteld in het Nationaal Sportonderzoek in het najaar van 2018³.

Bezoek buitenzwemplek

39 procent van de respondenten (leeftijd 15-79 jaar) heeft in de maanden juli en augustus 2018 een buitenzwemplek in Nederland bezocht om te zwemmen of te recreëren⁴.

Van de verschillende typen buitenzwemplekken worden de zee (61%), de recreatie- of zwemplas (55%) en het meer (37%) het meest bezocht. De respondenten geven minder vaak aan naar een natuurbad, rivier, stadstrand of kanaal/sloot te gaan. Het bezoek aan een buitenzwemplek is vaak incidenteel: drie kwart van de respondenten geeft aan de buitenzwemplek in juli en augustus¹ tot 4 keer te hebben bezocht.

Veiligheidsmaatregelen

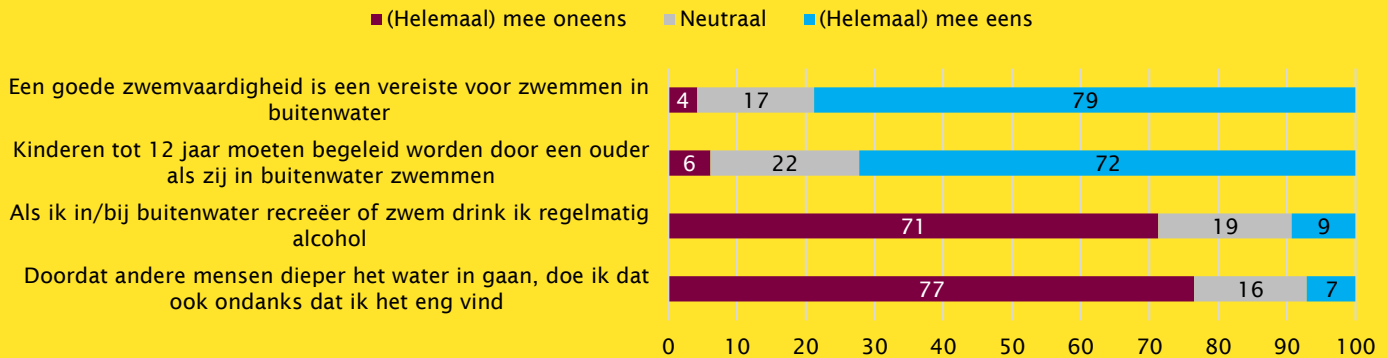
Een op de zes respondenten heeft geen veiligheidsmaatregelen zoals waarschuwingsborden, afbakening van het zwemgebied, toezicht of een EHBO-post gezien bij de buitenzwemplek die zij het meest bezocht hebben. Het verschilt per type buitenzwemplek welke maatregelen worden gezien door de respondenten⁵. Met name bij kanaal/sloot en bij (dode arm van) de rivier geven weinig respondenten aan veiligheidsmaatregelen te zien. Dit zijn vaak ook geen officiële buitenzwemplekken. Van de gevraagde maatregelen wordt toezicht door de inzet van lifeguards door de respondenten het minst gezien. Bij het natuurbad (63%) en bij de zee (52%) werd door de respondenten het vaakst toezicht gezien. Een andere opvallende bevinding is dat respondenten vaak 'weet ik niet' aangeven. Het is voor respondenten dus niet altijd duidelijk of een bepaalde maatregel aanwezig was; ruim 40 procent van de respondenten die een stadstrand bezoekt, geeft bijvoorbeeld aan niet te weten of een EHBO-post aanwezig was.

Mensen recreëren bij een buitenzwemplek vooral op de kant (35%) of bij de waterlijn (28%). 44 procent van de respondenten geeft aan te zwemmen op plaatsen waar zij nog kunnen staan; ongeveer een derde van de respondenten geeft aan te zwemmen op plekken waar zij niet kunnen staan.

Ervaren veiligheid

De ervaren veiligheid van respondenten tijdens het zwemmen bij buitenzwemplekken is hoog. Ruim 80 procent van de respondenten voelt zich vaak of altijd veilig wanneer zij zwemmen bij een buitenzwemplek (figuur 1). Het merendeel van de respondenten blijft binnen het aangewezen zwemgebied. Een vijfde van de respondenten

Figuur 2. Risicofactoren bij het zwemmen bij buitenzwemplekken in Nederland in 2018 (in procenten; n=999)

Bron: Nationaal Sportonderzoek (NSO), najaar 2018. Bewerking: Mulier Instituut.

ervaart een sterkere stroming dan verwacht, met name bij de zee⁵. Opvallend is dat maar een ruim een kwart van de respondenten vraagt of anderen een oogje in het zeil houden wanneer hij/zij gaat zwemmen bij een buitenzwemplek.

Risicofactoren

Veiligheid bij een buitenzwemplek hangt samen met enkele risicofactoren. De meeste respondenten zien dat een goede zwemvaardigheid van belang is en dat kinderen begeleid dienen te worden als zij zwemmen bij een buitenzwemplek (figuur 2). Een op de 10 respondenten (9%) nuttigt regelmatig alcohol bij een buitenzwemplek. De meeste respondenten zijn in situaties die zij eng vinden niet gevoelig voor groepsdruk (77%).

Antwoorden op aanvullende stellingen laten zien dat respondenten zich over het algemeen bewust zijn van de gevaren van een buitenzwemplek en dat zij niet direct bang zijn dat er iets mis gaat wanneer zij zwemmen of recreëren bij een buitenzwemplek (niet in figuur). Wel vindt bijna 60 procent van de respondenten het wenselijk dat bij officiële buitenzwemplekken toezicht aanwezig is.

Conclusies

- 39 procent van de respondenten heeft in juli en augustus 2018 in Nederland een buitenzwemplek bezocht;
- 60 procent van deze bezoekers vindt toezicht door een lifeguard bij buitenzwemplekken gewenst;
- De meeste respondenten voelen zich veilig bij het recreëren in/bij buitenzwemplekken;

- Een kwart van de respondenten vraagt iemand een oogje in het zeil te houden als zij zwemmen bij een buitenzwemplek;
- De meeste respondenten zien in dat een goede zwemvaardigheid vereist is voor het zwemmen bij een buitenzwemplek en vinden dat kinderen onder de 12 jaar begeleid moeten worden door een volwassene als zij in buitenwater zwemmen.

Voetnoten

¹Naar aanleiding van een nieuwe weegfactor zijn nieuwe analyses doorgevoerd in deze factsheet per juli 2019.

²Deze publicatie maakt onderdeel uit van het project NL Zwemveilig (www.nlzweveilig.nl). NL Zwemveilig richt zich op het verzamelen van bestaande en nieuwe kennis over leren zwemmen om de zwemveiligheid van de Nederlandse bevolking op een zo hoog mogelijk niveau te krijgen. NL Zwemveilig wordt namens de zwembranche gecoördineerd door Nationaal Raad Zwemveiligheid en wordt ondersteund door het ministerie van VWS.

³Het Mulier Instituut stelt via het Nationaal Sportonderzoek jaarlijks vragen aan een representatieve steekproef van de Nederlandse bevolking op enkele onderwerpen binnen het thema sport. In het najaar van 2018 zijn 3.097 mensen (leeftijd 15-79 jaar) ondervraagd.

⁴Het is van belang om op te merken dat de verwachting is dat het bezoek aan de buitenzwemplekken in 2018 hoger ligt dan voorgaande jaren. In vergelijking met voorgaande jaren was het aantal zomerse en tropische dagen fors hoger dan normaal. In 2018: 37 zomerse en 8 tropische dagen in juli en augustus, tegenover 21 zomerse en 4 tropische dagen als gemiddelde van andere jaren (KNMI, 2018) (<https://www.knmi.nl/nederland-nu/klimatologie/maand-en-seizoensoverzichten/2018/zomer>).

⁵In de bijlage in dit factsheet staan de tabellen opgenomen die de uitsplitsing naar type buitenzwemplek in cijfers weergeven.

Bijlagen

Tabel 1. Veiligheidsmaatregelen naar type buitenzwemplek in Nederland in 2018 (in procenten; n=1.207)

		Ja	Nee	Weet ik niet
Het was een officiële zwemlocatie	Zee (n=408)	64	23	13
	Meer (n=187)	62	23	15
	(Dode arm) van een rivier (n=64)	23	67	9
	Recreatie-/zwemplas (n=328)	82	9	9
	Natuurbad (n=47)	79	6	15
	Stadstrand (n=38)	58	18	24
	Kanaal/sloot (n=37)	19	75	6
Er was toezicht aanwezig	Zee (n=408)	52	38	10
	Meer (n=187)	24	68	8
	(Dode arm) van een rivier (n=64)	11	88	2
	Recreatie-/zwemplas (n=328)	43	50	8
	Natuurbad (n=47)	63	27	10
	Stadstrand (n=38)	45	40	16
	Kanaal/sloot (n=37)	11	89	0
Er stonden waarschuwingsborden	Zee (n=408)	68	22	10
	Meer (n=187)	53	31	16
	(Dode arm) van een rivier (n=64)	32	60	8
	Recreatie-/zwemplas (n=328)	65	20	15
	Natuurbad (n=47)	81	15	4
	Stadstrand (n=38)	53	29	18
	Kanaal/sloot (n=37)	22	69	8
Er was een (met boeien en lijnen) afgebakend zwemgebied	Zee (n=408)	31	60	9
	Meer (n=187)	67	29	4
	(Dode arm) van een rivier (n=64)	24	75	2
	Recreatie-/zwemplas (n=328)	80	17	3
	Natuurbad (n=47)	81	17	2
	Stadstrand (n=38)	64	13	23
	Kanaal/sloot (n=37)	8	87	5
Er was een EHBO-post aanwezig	Zee (n=408)	62	21	17
	Meer (n=187)	27	48	25
	(Dode arm) van een rivier (n=64)	5	83	13
	Recreatie-/zwemplas (n=328)	47	33	20
	Natuurbad (n=47)	64	13	23
	Stadstrand (n=38)	31	28	41
	Kanaal/sloot (n=37)	0	87	14

Tabel 2. Ervaren veiligheid tijdens het zwemmen bij een buitenzwemplek in Nederland in 2018, uitgesplitst naar type buitenzwemplek (in procenten; n=1.207)

		Nooit	Soms	Vaak	Altijd	Niet van toepassing
Ik blijf tussen de boeien/drijflijn of in het aangegeven zwemgebied als ik in buitenwater zwem	Zee (n=408)	1	13	19	54	13
	Meer (n=187)	7	16	35	38	4
	(Dode arm) van een rivier (n=64)	5	12	25	39	20
	Recreatie-/zwemplas (n=328)	4	17	26	47	7
	Natuurbad (n=47)	15	8	19	55	2
	Stadstrand (n=38)	9	9	33	39	11
	Kanaal/sloot (n=37)	3	7	32	29	28
Ik voel me veilig als ik in buitenwater zwem	Zee (n=408)	1	12	46	34	7
	Meer (n=187)	2	13	53	29	3
	(Dode arm) van een rivier (n=64)	8	16	41	31	4
	Recreatie-/zwemplas (n=328)	2	17	41	34	7
	Natuurbad (n=47)	4	37	54	5	5
	Stadstrand (n=38)	4	16	27	30	23
	Kanaal/sloot (n=37)	6	59	26	10	12
Ik ervaar in buitenwater een sterkere stroming dan verwacht	Zee (n=408)	13	56	16	6	10
	Meer (n=187)	29	43	14	4	10
	(Dode arm) van een rivier (n=64)	35	42	12	2	10
	Recreatie-/zwemplas (n=328)	29	43	10	3	14
	Natuurbad (n=47)	24	46	11	12	7
	Stadstrand (n=38)	22	32	13	10	22
	Kanaal/sloot (n=37)	28	56	0	0	17
Ik vraag vrienden/familieleden op de kant om een oogje in het zeil te houden als ik ga zwemmen	Zee (n=408)	42	20	13	10	15
	Meer (n=187)	38	25	20	7	10
	(Dode arm) van een rivier (n=64)	42	23	11	17	7
	Recreatie-/zwemplas (n=328)	46	22	11	9	12
	Natuurbad (n=47)	45	22	7	14	12
	Stadstrand (n=38)	17	46	10	8	20
	Kanaal/sloot (n=37)	38	25	9	15	13

Bron: Nationaal Sportonderzoek (NSO), najaar 2018. Bewerking: Mulier Instituut.